

# Característiques socioeconòmiques dels municipis rurals amb Coworking a Catalunya

Carles Méndez-Ortega

Faculty of Economics and Business and i2TIC-IA Lab, Universitat Oberta de Catalunya

## ABSTRACT

La proliferació del teletreball i els desplaçaments cap a zones rurals han impulsat l'interès pels espais de coworking rural com a eina per revitalitzar el territori. Aquest estudi explora les relacions entre les característiques sociodemogràfiques i socioeconòmiques dels municipis rurals de Catalunya i la presència d'espais de coworking adherits a la xarxa Cowocat\_Rural. Mitjançant l'aplicació de models de regressió OLS i logit, s'analitzen dades de 904 municipis, excloent els completament urbans. Els resultats indiquen una relació positiva entre la presència d'espais de coworking i variables com la població i la taxa de creixement d'autònoms, mentre que variables com la taxa d'ocupació presenten un efecte negatiu. Aquest estudi preliminar ofereix visions rellevants per al desenvolupament de polítiques públiques orientades a impulsar aquests espais com a agents de revitalització.

**Paraules clau:** Coworking, Teletreball, Treball Híbrid, Desenvolupament Rural, Catalunya.

## 1. Introducció

La pandèmia de la COVID-19 ha suposat un punt d'inflexió en les dinàmiques laborals a escala global. Les restriccions de mobilitat i el confinament van obligar moltes empreses i treballadors a adoptar el teletreball de manera generalitzada, un model fins aleshores limitat a sectors molt específics. Aquesta transició no només va alterar les formes de treballar, sinó també les dinàmiques de residència i qualitat de vida. Diversos estudis apunten que una

part significativa de la població urbana va experimentar un augment de l'estrès i una reducció del benestar general, derivats de viure en espais reduïts i densament poblats, amb limitades oportunitats de contacte amb la natura (Neumann et al., 2022; Tomaz et al., 2022).

En resposta a aquesta situació, va aparèixer un fenomen creixent a Europa: el desplaçament de treballadors, tant per compte propi com aliè, cap a zones rurals. Aquest moviment va estar motivat per la recerca d'un entorn més tranquil,

amb més espai personal i un contacte més proper amb la natura (Hölzel et al., 2021). Aquesta tendència, amplificada per l'augment de les possibilitats de treball remot gràcies a la digitalització, ha contribuït a redefinir el paper de les àrees rurals en les dinàmiques laborals contemporànies (Capdevila, 2021).

En aquest context, els espais de coworking rural han emergit com una solució clau per a aquelles persones que s'han traslladat a municipis rurals i necessiten entorns de treball professional que ofereixin alta connectivitat, recursos compartits i oportunitats de socialització. Aquests espais, més enllà de proporcionar infraestructures modernes, actuen com a hubs de col·laboració i innovació que afavoreixen tant els treballadors locals com els nòmades digitals (Capdevila, 2022; Merrell et al., 2022).

A Catalunya, una de les iniciatives més destacades en aquest àmbit és la xarxa Cowocat\_Rural, que fomenta la creació i gestió d'espais de coworking en zones no urbanes (Capdevila, 2021). Cowocat\_Rural busca impulsar l'emprenedoria, retenir talent i oferir alternatives sostenibles a les dinàmiques laborals urbanes.

Així doncs aquest treball té com a objectiu principal identificar quines són les característiques socioeconòmiques i sociodemogràfiques dels municipis rurals que compten amb espais de coworking adherits a la xarxa Cowocat\_Rural. Mitjançant l'aplicació de models de regressió OLS i lògic, s'analitzen factors com la població, la renda, el nivell educatiu i l'atracció recent d'autònoms i assalariats. Les dades es basen en la situació existent a inicis del 2022, emprant variables explicatives del 2021.

La importància d'aquest estudi rau en la seva naturalesa quantitativa. Tot i l'interès creixent pels espais de coworking en àrees rurals, la

majoria dels treballs previs són qualitatius i sovint es limiten a explorar casos concrets, sense abordar de manera sistemàtica els mecanismes socioeconòmics que impulsen l'aparició d'aquests espais (Capdevila, 2021; Vogl & Micek, 2022), mentre que els pocs estudis quantitius analitzen el fenomen rural des d'una òrbita més agregada i regional (Méndez-Ortega et al., 2023). Aquest article ofereix, per tant, una contribució preliminar a l'anàlisi quantitativa, obrint la porta a futures investigacions que aprofundiran en les dinàmiques entre les característiques dels municipis rurals i la presència de coworkings.

La resta del treball es divideix en 5 seccions: una discussió sobre coworking rural i revitalització territorial, dades i metodologia, resultats i per últim, conclusions.

## 2. El coworking rural: una manera de revitalitzar el territori?

L'evolució del teletreball i les transformacions socials i econòmiques en les últimes dècades han donat lloc a la proliferació dels espais de coworking, inicialment centrats en entorns urbans. No obstant això, en els darrers anys, aquests espais han començat a expandir-se cap a zones rurals. Els espais de coworking rural emergeixen com una resposta a desafiaments estructurals com la despoblació, l'envelliment demogràfic i la manca d'oportunitats econòmiques que caracteritzen moltes regions rurals a Europa i Catalunya (Capdevila, 2021; Tomaz et al., 2022).

Els espais de coworking són més que infraestructures físiques compartides. La literatura destaca que aquests espais fomenten la creació de comunitats professionals, afavoreixen la col·laboració i la innovació, i permeten als treballadors accedir a recursos i xarxes que sovint no

estan disponibles en entorns rurals (Merrell et al., 2022). En aquest sentit, s'ha observat que els coworkings no només són útils per als nòmades digitals, sinó que també poden contribuir al desenvolupament local en establir vincles entre professionals remots i emprenedors locals (Capdevila, 2022). Aquestes dinàmiques contribueixen a un entorn més resiliència i diversificat en zones que, tradicionalment, depenen d'activitats primàries com l'agricultura o la ramaderia.

Un dels impactes més destacats del coworking rural és la seva capacitat per atreure i retenir talent en àrees amb tendències de despoblació. Durant i després de la COVID-19, aquests espais van esdevenir claus per proporcionar les condicions necessàries per al treball remot, com la connectivitat digital i un ambient professional (Hölzel et al., 2021; Neumann et al., 2022). Així, els coworkings contribueixen no només a frenar la despoblació, sinó també a reactivar l'economia local a través del consum de serveis i productes dels municipis on s'ubiquen (Mariotti et al., 2023).

D'altra banda, aquests espais juguen un paper fonamental en la digitalització de les zones rurals, una condició indispensable per competir en l'economia global. La manca d'infraestructura digital és un dels reptes més grans per a aquestes regions, i els coworkings rurals sovint actuen com a catalitzadors per millorar aquesta situació (Tomaz et al., 2022). En proporcionar accés a internet d'alta velocitat i a tecnologies modernes, els coworkings no només permeten als professionals treballar remotament, sinó que també faciliten la formació i el desenvolupament d'habilitats digitals en la comunitat local (Vogl et al., 2022).

Tot i aquests beneficis, queda per determinar quins factors contribueixen específicament a la presència de coworkings en determinats mu-

nicipis rurals. Per exemple, una qüestió crucial és si els espais de coworking rural actuen com a atractors per a treballadors autònoms i assalariats, afavorint el desplaçament cap a aquestes zones. Aquest fenomen és especialment interessant en el context del creixement del teletreball, que ha permès als professionals triar ubicacions més allunyades dels grans centres urbans (Neumann et al., 2022).

A més, resulta rellevant explorar si hi ha una relació entre les característiques socioeconòmiques dels municipis –com la renda, el nivell educatiu i les taxes d'ocupació– i la presència d'espais de coworking rural. Aquesta qüestió, encara poc explorada des d'una perspectiva quantitativa, pot aportar llum sobre els mecanismes que impulsen la seva aparició en determinats contextos locals (Capdevila, 2022; Vogl & Micek, 2022).

### 3. Dades i metodologia

Per al present estudi, s'han utilitzat dades socioeconòmiques dels municipis catalans per explorar la relació entre la presència d'espais de coworking rural i diverses variables explicatives. Les dades sobre renda, població, ocupació i educació corresponen a l'any 2021 i han estat extretes del IDESCAT. D'altra banda, les taxes de creixement d'autònoms i d'assalariats a finals del 2021 procedeixen de dades experimentals proporcionades per l'INE. Finalment, la informació sobre els espais de coworking ha estat obtinguda de la web oficial de Cowocat\_Rural, amb dades recopilades el 2022, any en què es registren 39 espais actius dins d'aquesta xarxa.

Taula 1. Estadístics descriptius

| Variable          | Descripció                              | Mitjana | Desv. Est. | Màx.  | Mín.  | Mediana |
|-------------------|-----------------------------------------|---------|------------|-------|-------|---------|
| Rural_Coworking   | Si el municipi té espai de coworking    | 0,0431  | 0,203      | 1     | 0     | 0       |
| Pob2021           | Nombre d'habitants                      | 3132    | 5259       | 36299 | 27    | 881     |
| lnRenta_Mitjana   | Logaritme de la renda mitjana           | 9,547   | 0,471      | 10,09 | 0     | 9,564   |
| P_Pob_EstBaix.    | % de població amb estudis baixos        | 14,19   | 5,491      | 43,30 | 0     | 14      |
| P_Treb_BaixaQual. | % de treballadors de baixa qualificació | 6,283   | 7,504      | 35,80 | 0     | 0       |
| P_Pob_Ocup.       | % Població Ocupada                      | 69,19   | 6,263      | 90,80 | 35,90 | 69,80   |
| TC_Auto21         | Taxa neta creixement Autònoms           | 1,564   | 11,37      | 73,57 | -100  | 1,750   |
| TC_Assa21         | Taxa neta creixement Assalariats        | -0,557  | 22,15      | 350   | -100  | 0       |

Pel que fa a la metodologia, aquesta consisteix en una aproximació economètrica, que té com a variable dependent si un municipi disposa o no d'un espai de coworking rural (variable binària que pren el valor de 0 o 1). La unitat d'anàlisi són els municipis, amb un total de 904 municipis ca-

talans, després d'excloure'n 43 que són completament urbans. La nostra estratègia d'estimació inclou dos enfocaments: un model de mínims quadrats ordinaris (OLS), amb errors robustos, i un model logit, aquest últim adequat per variables dependents binàries.<sup>1</sup>

$$\text{Rural\_Coworking} = \beta_0 + \beta_1 \text{Pob 2021} + \beta_2 \ln(\text{Renta\_Mitjana}) + \beta_3 \text{Perc\_Poblaci'o\_est\_baixos} + \beta_4 \text{Perc\_Treb\_Baixa\_qualificaci'o} + \beta_5 \text{Perc\_Poblaci'o\_Ocupada} + \beta_6 \text{Taxa\_Creixement\_Autonom21} + \beta_7 \text{Taxa\_Creixement\_Assalariat21} + \epsilon$$

## 4. Resultats

A continuació es presenten els resultats de l'estimació econòmica (taula 2). Els resultats inclouen dues columnes: la columna 1 mostra els resultats del model OLS amb errors robustos, mentre que la columna 2 presenta els resultats del model Logit.

Taula 2. Estimació OLS i Logit del model

| Dependent: Rural_Coworking | Descripció                    | Mitjana                  |
|----------------------------|-------------------------------|--------------------------|
| Variables                  | (1)                           | 0,0431                   |
| Model OLS                  | (2)                           | 3132                     |
| Model Logit                | Logaritme de la renda mitjana | 9,547                    |
| Constant                   | -0,0596<br>(0,151)            | -33,94**<br>(16,63)      |
| Pob2021                    | 3,21e-06**<br>(1,40e-06)      | 5,82e-05**<br>(2,44e-05) |
| InRenta_Mitjana            | 0,00482<br>(0,0145)           | 3,089*<br>(1,773)        |
| P_Pob_EstBaix,             | 0,00428***<br>(0,00131)       | 0,143***<br>(0,0398)     |
| P_Treb_BaixaQual,          | 0,00280***<br>(0,00103)       | 0,0688***<br>(0,0231)    |
| P_Pob_Ocup,                | -0,000445*<br>(0,00019)       | -0,0275*<br>(0,0104)     |
| TC_Auto21                  | 0,000688*<br>(0,000285)       | 0,0177*<br>(0,0042)      |
| TC_Assa21                  | 0,000121<br>(0,000300)        | 0,00624<br>(0,00711)     |
| Observacions               | 904                           | 904                      |
| VIF                        | 2,13                          |                          |
| R-quadrat                  | 0,115                         |                          |
| Pseudo R-quadrat           |                               | 0,205                    |

Font: Autor. Errors estàndard en parèntesi, \*\*\*  $p < 0,01$ , \*\*  $p < 0,05$ , \*  $p < 0,1$

En primer lloc, s'observa un efecte positiu i significatiu en ambdós models pel que fa a la població. Això indica que en municipis rurals amb una població més gran és més probable que hi hagi un espai de coworking, i viceversa, municipis amb espais de coworking tendeixen a tenir més població. Respecte a la renda mitjana, només el model Logit mostra un efecte positiu i significatiu, mentre que en l'OLS no es detecta aquest efecte.

Pel que fa a la proporció de població amb estudis baixos i la població ocupada, s'observa un resultat particular. Els municipis amb un percentatge més alt de població amb estudis baixos tenen més probabilitat de disposar d'un espai de coworking rural, mentre que aquells amb taxes elevades d'ocupació presenten un efecte negatiu. A més, la proporció de treballadors amb baixa qualificació té un impacte positiu sobre la presència d'aquests espais. Això és coherent amb la idea que els coworkings rurals sovint neixen en zones amb baixes taxes d'ocupació per combatre l'èxode rural i revitalitzar el territori.

Finalment, destaca que la taxa de creixement d'autònoms mostra un efecte positiu i significatiu en ambdós models, cosa que suggereix que aquests municipis són atractius per a treballadors per compte propi. Per contra, la taxa de creixement assalariat no és conclouent.

## 5. Conclusions

Aquest estudi ens ha permès, de manera preliminar, identificar la relació entre les característiques sociodemogràfiques i socioeconòmiques dels municipis rurals amb espais de coworking. Els resultats mostren que, tal com s'havia plantejat, hi ha una relació positiva entre la presència d'aquests espais i variables com la població i la taxa de creixement d'autònoms. Això reforça la idea que els coworkings rurals poden actuar com a atractors de treballadors autònoms, contribuint així al desenvolupament econòmic i social de les zones rurals (Capdevila, 2022). D'altra banda, també s'ha observat una relació significativa amb la renda mitjana i altres característiques, com el percentatge de població amb estudis baixos i la taxa d'ocupació.

Aquests resultats poden ser d'especial interès per a l'elaboració de polítiques públiques que promoguin els espais de coworking rural com a agents revitalitzadors. La seva capacitat d'atreure treballadors autònoms i fomentar l'emprenedoria pot generar impactes econòmics positius en els territoris rurals, ajudant a revertir l'èxode rural i reforçant les comunitats locals (Merrell et al., 2022).

No obstant això, aquest estudi té diverses limitacions. En ser un estudi de secció creuada, no més s'han analitzat dades d'un any, la qual cosa impedeix capturar dinàmiques temporals. A més, cal aprofundir en la definició del concepte de ruralitat, explorant el fenomen en municipis periurbans per obtenir una visió més completa. Futurs estudis haurien de tenir en compte aquestes consideracions per avançar en la comprensió del paper dels coworkings rurals en la revitalització territorial.

## Referències

- Capdevila, I. (2021). Spatial processes of translation and how coworking diffused from urban to rural environments: The case of Cowocat in Catalonia, Spain. In B. J. Hacs, T. Brydges, T. Haisch, A. Hauge, J. Jansson, & J. Sjöholm (Eds.), *Culture, Creativity and Economy* (pp. 95–108). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003197065-8>
- Capdevila, I. (2022). Building communities in rural coworking spaces. In V. Mérindol & D. W. Versailles (Eds.), *Open Labs and Innovation Management: The Dynamics of Communities and Ecosystems*. Routledge.
- Hölzel, M., & de Vries, E. (2021). Coworking spaces as new workspaces in rural areas: Findings from Germany and the Netherlands. *European Planning Studies*, 29(4), 778–796. <https://doi.org/10.1080/09654313.2020.1863143>
- Mariotti, I., Capdevila, I., & Lange, B. (2023). Flexible geographies of new working spaces. *European Planning Studies*, 31(3), 433–444. <https://doi.org/10.1080/09654313.2023.2179232>
- Méndez-Ortega, C., Smit, M. J., & Micek, G. (2024). Location Patterns and Drivers of Coworking Spaces in European Regions. *Tijdschrift voor economische en sociale geografie*, 115(2), 281–301. <https://doi.org/10.1111/tesg.12603>
- Merrell, I., Phillipson, J., Gorton, M., & Cowie, P. (2022). Enterprise hubs as a mechanism for local economic development in rural areas. *Journal of Rural Studies*, 93, 81–91. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2022.05.016>
- Neumann, U., Spellerberg, A., & Eichholz, L. (2022). Veränderungen beim Wohnen und von Standortpräferenzen durch Homeoffice in der Covid-19-Pandemie?. *Raumforschung und Raumordnung | Spatial Research and Planning*, 80(4), 434–447. <https://doi.org/10.14512/rur.133>
- Tomaz, E., Moriset, B., & Teller, J. (2022). Rural coworking spaces in the COVID-19 era: A window of opportunity?. In *The COVID-19 Pandemic and the Future of Working Spaces*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003181163-12>
- Vogl, T., & Micek, G. (2022). Why do they go to the peripheries? Studying the relations between the real estate market and coworking spaces in the peripheral areas of Germany. *Journal of Property Investment & Finance*, 40(5), 479–492. <https://doi.org/10.1108/JPIF-12-2021-0108>
- Vogl, T., Sinitsyna, A., & Micek, G. (2024). Systematic literature review of location factors of coworking spaces in non-urban areas. In I. Mariotti, E. Tomaz, G. Micek, & C. Méndez-Ortega (Eds.), *Evolution of new working spaces* (pp. 83–94). Springer. [https://doi.org/10.1007/978-3-031-50868-4\\_8](https://doi.org/10.1007/978-3-031-50868-4_8)